

Единъ брой 2 гроша.

ТУРЦИЯ

Единъ брой 2 гроша.

ВЪСТНИКЪ ЗА ПОЛИТИКА, НАУКА, КНИЖЕВНОСТЪ, ЗЕМЛЕДѢЛІЕ И ТЪРГОВІЯ.

ТУРЦИЯ излизува сѣка сѣбота на голѣмъ листъ, и сѣки вторникъ на малѣкъ. Годишната цѣна за въ Имперіята, по царската поща, е 4 бѣли меджидаета вънъ отъ Имперіята, 5. Спомоществованіята трѣбува да сѣко годишно и предплатени. Писмата за редакціята са подписувать до Н. Генювича, редактора и издателя на вѣстника. Външниятъ изстоятели отъогрѣтъ зѣ вѣстника. Подписката на спомоществованіята става въ Циградь-Бейоглу, Асмакъ-Меджидъ № 23.

НАШИТЪ ПРИЯТЕЛИ И НЕПРИЯТЕЛИ.

1.

Явнитъ и тайнитъ неприязнители на нашия народъ са умножавать. Много политици са обръщать срѣщу насъ само защото имаме злочестината да бѣдемъ славяне; много други ни мразятъ защото мислятъ, че нѣма взаимно съчувствие между Русія и България и че много работы въ България са вършатъ по съвѣтитъ и ценіето на Русія. Голѣмината на руската държава като задава страхъ на западнитъ държавы, нѣкои западни политици намиратъ за най разумно нѣщо да противодѣйствувать на сѣка славянска работа, ако ще бы тя да е и религиозно-церковна, какъвто е въпроса на българетъ, — защото тѣзи политици вѣрватъ или показватъ че вѣрватъ, че уж тѣзи работы не сѣ чужды отъ рускы побужденія и че образованіето на другитъ славянскы народы е приближеніе къмъ сдружаваніето съ Русія.

Неприязнелството на нѣкои посланници къмъ българетъ въ послѣднѣ врѣмѣ става твърдъ явно. За да не са обединять и улучшять българетъ, тѣзи далековидни политици противодѣйствувать тайно и явно на церковното умирение и устроение на българскый народъ, като поддържатъ гръцкитъ въ тѣхнитъ неправедны домогванія противъ церковното всецѣло отдѣленіе на Българетъ отъ фенерската патриаршія и като имъ помагатъ да парализиратъ нашитъ усилія за това устроение. Въ тоя смисълъ работи и английската политика, и пруската и австрійската, която сѣкога едно дума, друго върши. Противодѣйствието на нѣкои дипломаты нѣма граници: тѣй прави прускый консулъ въ Иерусалимъ. Той са подига срѣщу сѣка онова, което не е неприязнено къмъ българетъ и което смѣе да обяви, че патриаршіята е крива спрямо българетъ.

Дѣ намиратъ тѣзи политици руско намѣсаніе въ българскитъ работы по желаніето и въ споразумение съ българетъ, това е което не можемъ да си обяснимъ. Че руската политика са мѣси въ работитъ на Турція и че това намисаніе може да става въ името на христіанскитъ народы въ царството на Султанитъ, това е твърдъ вѣроятно; не е обаче вѣрно, нито може да го земе здравый разумъ, че това намисаніе става или по споразумѣніе съ народитъ или по тѣхно извиканіе. Едно просто и беспристратно придираваніе ще покаже истината на нашитъ думы на сѣбѣго.

Наистина поведеніето на Русія въ послѣднѣ врѣмѣ говори, че уж има съчувствие отъ нейна страна къмъ българетъ, и че нейната политика желае за българетъ това сѣщото, което желаятъ и самитъ Българе. Българетъ искать отдѣленіето си отъ Фенеръ, и Русія това поддържа. Българетъ отхвъргатъ схизмата, и Русія това

прави. Българетъ не искать да са измѣни фирмана за тѣхната черкова и обѣкло-то на духовенството имъ, и Русія показва че това сѣщото иска. Българетъ осжждатъ Гръцкитъ въ тѣхната неправедность къмъ българскый народъ, това прави и Русія. Въ това отношеніе малко разлика има между Българетъ и руската политика и разсуждающій само по повърхността на работитъ може да заключи, че между двата народа има пълно съгласіе, пълно споразумѣніе. Въ външній изгледъ на работитъ има малка разлика, нѣ колко голѣма е разликата между побужденіята на Русія и Българетъ! Нѣма по противоположны нѣща отъ тѣзи побужденія. Дотѣго Българетъ искать своето отдѣленіе отъ Фенеръ съ цѣль да си отворять пътъ къмъ правственното и умственното уствѣршенствование, Русія иска днесъ това отъ омраза къмъ Гръцкитъ, защото тѣзи послѣднитъ не ѝ послушахъ съвѣтитъ да ни удовлетворяватъ наполовина, за да ни държатъ подъ духовната си власть и за напръдъ. Сякашъ свѣтъ знае, че Русія не одобряваше поведеніето на българетъ спрямо патриаршіята и подиганіето на въпроса за отдѣленіето ѝ отъ гръцката черкова. Сякашъ свѣтъ знае, че Русія много са мжчи да потыче този въпросъ, като прогласяваше, че Българетъ нѣмать право въ исканіята си и като поддържаше всегда и въ сѣки случаи патриаршіята. Даже тогава, когато излизе царскый фирманъ за установеніето на българската черкова, даже тогава руската политика бѣше на страната на патриаршіята и съ сякашъ си сили поддържаше желаніето на патриаршіята да са измѣни фирмана ѝ, като са поставятъ граници на ексархіята, да останатъ много българскы епархіи въ Тракия и Македонія въ рѣцѣтъ на Гръцкитъ. Ний твърдѣ добръ знаеме усиліята на генералъ Игнатіева да докара работитъ до такъвъ край. Като неможеше самъ да влѣзе въ сношеніе съ Българетъ, той са мжчаше да ги убѣди чрѣзъ други хора въ необходимостта да са покорятъ на патриаршіята и да пріематъ онова, което тя имъ устѣпи въ отношеніе на церковна самостоятелность. За добра честь Българетъ виждахъ бѣдѣ сожгѣтъ внушеніята на сѣверъ и твърдѣ малко вниманіе обрѣщамъ на тѣхъ. Тѣй вършахъ не онова, което имъ са подмѣташе отъвнѣ, а онова, което имъ са заповѣдаше дълга и народната полза. Отначенъ да вкара Българетъ въ пътя на своитъ съображенія, рускый посланникъ са задлови още съ по голѣмо присърдѣе да съвѣтѣва патриаршіята на нѣкаквы малкы устѣпки, за да запази главното отъ своята духовна власть надъ Българетъ. На българскитъ желанія като гледаше на беззаконныя, отъ друга страна, като неможа-

ше да ги сдържи по другъ начинъ, руската политика посвѣтѣва патриаршіята на малкы устѣпки та като са задоволи умѣренната частъ отъ нашия народъ, да са ослабятъ ревностнитъ и въпроса да са свѣрши по любовно и вѣнъ отъ фирмана. Сякашъ цѣль на тѣзи свѣтѣ бѣше доброто на патриаршіята и на Русія, и никакъ не на Българетъ. Русія имаше двоенъ интересъ да прави такыкы свѣтѣ. Първий бѣше, че нашата черкова са установяваше не съ царска воля, нѣщо което цѣше да накара народа да мисли че нѣма защо да благодарятъ на правителството си за да са привърже къмъ него по силно; вторий — че на церковната власть не са нанасяше никакво докѣченіе, никакво намаленіе, защото отъ двата стѣпна на рускый деспотизмъ една е черковната. Показанъ авторитета на вселенскый патриархъ и примѣра на това даденъ отъ българетъ, рускый народъ слѣдъ нѣколко години не цѣше да прѣпусти случая да са опачи отъ духовната тираниа на руската черкова и да понесе по голѣма черковна свобода.

Отъ тѣзи цѣли на руската политика, до онѣзи които държатъ българетъ, има голѣмо растоқаніе. Между това западнитъ политици вниятъ голѣмо съгласіе между българетъ и русцитъ! На тѣзи първоначалны побужденія на Русія са притури миналата година прѣзъ януарія друго ново — омраза къмъ патриаршіята, защото не слуша съвѣтитъ на руската политика и не знае да запази рускитъ интересы, като запази своитъ. Отъ упорство на упорство като отиваше и слѣдъ изгнаніето на българскитъ владыцы като пристѣпи къмъ извърженія и anatemy и съ това затвори вратата на сѣко спокоженіе съ българетъ, патриаршіята еще повече са отдѣли отъ Русія и накара послѣдната отъ пріятелка да ѝ стане неприязнелка. Днѣсъ Русія противодѣйствова на патриаршіята и отхвърга схизмата, нѣ не отъ благоволеніе къмъ българетъ, а отъ това, че патриаршіята въ упорството си разгрозва плановѣтъ на руската политика и докарва българетъ до положеніе да сполучатъ въ рѣшеніето на въпроса за церковна самостоятелность съвршенно по своето желаніе и съгласіе съ интереситъ на своя народъ и на неговото единство. Русія и днесъ е такъвъ пріязнелъ на българетъ, какъвто е былъ прѣдъ много години. Нищо не е промѣнило чувствата ѝ къмъ насъ. Тя продължава да гледа на насъ както гледа на поляцитъ, срѣщъ като на единъ народъ немирнъ и непокорнъ въ церковно отношеніе и повече вреденъ отъ колкото полезенъ за рускитъ намѣренія. Измѣнили сѣ са чувствата ѝ само къмъ патриаршіята, а отъ това тя не е станала по голѣма доброжелателка на нашия народъ.

Ний бихме могли да продължим писмото си и да придадем още много доважателства за това, че Русия не е наша приятелка, нъ оставаме този труд за други път. Сега ще кажем пак накъсо, че и българетъ не могат да бждатъ приятели на Русия и нма защо да бждатъ такъвизи. — П.

ПО ПОВОДЪ НА РУСУЧУШКЪТЪ ПРИКЛЮЧЕНИЕ.

Русучушкътъ приключения различно са тълкувать, споредъ источника отъ които истината тѣзи тълкования. Честолюбие на двѣ народности като е замѣшано въ тѣзи приключения, то сѣва отъ тѣзи народности прѣставлява работыгъ подъ такъвъ изгледъ, какъвто и понася. Българетъ искать да кажатъ, че приключенията сж извиканы отъ гръцътъ и че на послѣднитъ трѣба да пада сичката отговорностъ. Споредъ този начинъ за глѣзаніе Българетъ нмать никаква вина въ тѣзи приключения, защото не сж правили нищо друго освѣнъ да защищавать правото си и правото на своята черква. Бесчистията сж дѣло на гръцътъ.

Отъ друга страна, гръцътъ утвърждавать че българетъ сж единичката причина на смущенията, защото сж искали да стѣсняватъ богослуженіето на гръцътъ и защото сж нападнали на събиранието нмъ. Отъ тази точка на зрѣніето гръцътъ сж изпълнил една длъжностъ, като сж запазвали отъ нападателитъ и себе си и правото си да са черкувать дѣто щятъ. Гръцътъ сж прѣдставлявать въ този случай като жертва на българскый фанатизмъ и на българската суровина.

Такъвизипротиворѣчны като сж извѣстията и тълкованията на русучушкѣ събитія, на читателя е твърдъ мячно да улови истинната и да са произнесе на чия страна е вината. Страститъ затымнявать работата. При все това ний ще си позволимъ да кажемъ нашето мнѣніе за тѣзи приключения, като са основаваме на онѣзи свѣдѣнія, които сж дали до сега двѣтъ страни прѣзъ вѣстницитъ.

Най напредъ ний ще кажемъ има противорѣчіе въ поведеніето на русучушкѣ българе, противорѣчіе на цѣлото нмъ поведеніе въ прѣминалото, има и една тѣснота на духа. За какво са каржтъ съ гръцътъ въ Русчукъ? За една черква отворена съ заповѣдъ отъ правителството. Българетъ какво правятъ? основавать и устройватъ народна черква съ фирманъ отъ царя. За вторый случай тый високо проповѣдвать, че царската воля има сила на высокъ законъ, на който гръцътъ трѣба непременно да са покорятъ. Защо не дръжатъ сжщый языкъ и за първый случай? Ако ний българетъ нмаме право чрѣзъ заповѣдъ и позволеніе отъ правителството да са отдѣляме черковно отъ гръцката патриаршия и да съставяме отдѣлно черковно общество; правителственото позволеніе защо да не са почита и тогава, когато са дава на гръцътъ да си иматъ въ гордостта си отдѣлно зданіе за молитва? Както щете, нъ тука има доста явно противорѣчіе, което ний си позволяваме да забѣлжимъ на нашитъ братія въ Руссе, не за да ги осѣдимъ, а за да ги направимъ по внимателны въ общитъ работы.

Ще ни посочатъ фирмана и неговый о-

смы членъ и ще поискать да оправдаять поведеніето си, Българетъ въ Русчукъ, съ него. Нъ ний ще нмъ кажемъ че и фирмана е дѣло на правителството както и позволеніето за гръцката черква, и че като почитаме една трѣба да почитаме и другото. Ако фирмана бѣше припознатъ отъ патриаршията и Портанпоставяше за свое правило да го изпълни, тогава нашето ослание на фирмана бы имало смисълъ. Днѣсь не можемъ да противопоставяме фирмана на по новитъ заповѣди на правителството и не сж гръцътъ въ това виновата.

Има и друго противорѣчіе. Защо искаеме и искаме да са отдѣлимъ отъ патриаршията? Зарадъ онѣзи неправды, които ти правиле на насъ, като ни тѣпчаше языкъ и народността, като ни стѣсняваше и угнѣтиваше въ свѣстѣта. Е добръ, защо виждаме въ сжщата погрѣшка, която е главниятъ грѣхъ на гръцката черква, и защо даваме причина да ни считатъ за хора фанатици, за народъ съ тѣсенъ духъ и притѣснителъ на по слабитъ? Като осѣждаме злото у другитъ, не трѣбаше да го приеми за правило между себе си.

Гръцътъ искать въ Русчукъ своя черква и правителството нмъ позволява отваряніето ѝ; нека ги оставимъ да отворятъ не една черква, а нѣколко, колкото малко и да сж тѣзи гръци. Свободата на свѣстѣта ни заповѣдва това поведеніе, а царската заповѣдъ ни го налага. Оставени безъ черкова гръцътъ не ще станатъ българе и по пріатели на нашия народъ; като е тѣй, защо да нмъ запрѣщаваме да си иматъ своя черква, въ която да служатъ на языка си? Това не е ли тѣснота на духа и подигравка съ свободата на свѣстѣта, която сѣкога призваме на помощъ и подкрепленіе на исканията си за отдѣлна черква? То не ни ли прѣдставлява прѣдъ свѣта за такъвизи, които незнаятъ да почитатъ правото у другитъ и на които слѣдователно е опасно да са даде сила и властъ.

Безъ да сме чували отъ русенцы, ний можемъ да си прѣдолагаме, че едно отъ побужденіята нмъ въ поведеніето нмъ къмъ гръцътъ е была опасността която са прѣдставя за напредъ отъ отваряніето на гръцкы черковы въ сѣко мѣсто на отечеството ни. Ако са остави да са отвори гръцка черква въ Руссе, трѣба да са допусти това и за сѣко мѣсто, може да мислятъ русенцы, а тогава ний допушаме на гръцътъ да са установятъ между насъ, да интригувать, да ни раздѣлятъ и да ни вредятъ въ сѣко отношеніе. По добръ е да са прѣварятъ злото още въ началото му, може да си мислятъ, да са прѣварятъ и онѣзи голѣми главоболы, които могатъ да издѣлжтъ отъ гръцкитъ черковы между насъ.

Намѣреніята на гръцътъ наистинна сж такъвизи — да направятъ центрове за размираваніе на българетъ, нежелидомове за молитвы и благословеніе. Нъ понеже тѣзи намѣренія сж на занята страна, а прѣдъ сичко гръцътъ искать черковы, ний нмаме право да нмъ запрѣтѣмъ това, когато правителството нмъ го позволява, нмаме право ни юридически, ни по правилата на висшата правда. Ако гръцътъ искать и нмать пари, тый могатъ да правятъ на сѣка стѣпка по една черква. Като хора които защищаватъ свободата на свѣстѣта тый трѣба да ги оставаме свободны въ това отношеніе.

Смѣткыгъ и страхуванията на българетъ отъ гръцкитъ черковы между насъ нмать своего оправданіе, нъ за това не може да са забрани на гръцътъ да си служатъ на языка. Друго нѣщо е богослуженіето, друго интригитъ, и аий като са варели отъ послѣднитъ не трѣба да отиваме срѣну първото. Ако бждемъ зрѣли въ мислитъ и чувствата си, ако бждемъ вѣрны на народа си, на правата и интереситъ му, хиляды гръцкы черковы ще бждатъ безсилны да ни направятъ най малкото зло. Нъ ако, за зла честь, българетъ сж дѣца въ народното отношеніе, ако тѣй не разбиратъ ползата си и нмать воля да я достигнатъ; ако гръцътъ и безъ черкова ще ни расклащатъ, раздѣляватъ и поврѣждатъ. Свѣдѣна и споредъ това, че не трѣба да прибѣгваме до сила, за да забраняваме отваряніето на гръцкы черковы по българскитъ градища. Такъвъ фанатизмъ нѣка бжде участъ на други народы.

Само единъ родъ фанатизмъ е позволенъ за разумнитъ хора, само едно срѣдство има да са забрани на гръцътъ да не отварятъ свои черковы между насъ и да не смущаватъ народа ни. Това средство е колкото законно, толкова и дѣйствително. Него трѣба да употребятъ нашитъ българе, ако искать да сполучатъ и да избѣгнатъ лошата слава на фанатици. Това средство е гражданското, народното отлжченіе на гръцътъ и свършенното прѣкъсване на сношенія съ тѣхъ.

Гръцътъ сж дошли между насъ да търсятъ хлѣбъ. Съ способноститъ си ни съ хитроститъ си тый сж намѣрили този хлѣбъ въ такъвизи изобиліе щото сж почнали да ни биятъ съ него по главата. Съ нашитъ камъни тый биятъ нашитъ глави. Тука е тѣхната сила, тука е тѣхната слабостъ. Тука трѣба да обрнемъ вниманіето си. Безъ да нмъ запрѣщаваме да си правятъ черковы, ний трѣба до единъ да са отречемъ отъ сношеніе съ тѣхъ, трѣба да прѣстанемъ да земаме-даваме съ тѣхъ, да прѣкъсваме сичкитъ си работы съ тѣхъ. Нашитъ произведенія не трѣба да са даватъ на тѣхны раѣцъ; тѣхнитъ стоки не трѣба да купуваме. Ний трѣба да са рѣшимъ да загубимъ по нѣколко гроша отъ стокигъ си, нежели да ги продадемъ на грѣкъ или да ги купимъ отъ него. Отхвърлени отъ насъ, като непріатели, лишени отъ поминъгъ не за мѣсецъ и година а прѣзъ цѣли години, тый ще бѣгатъ отъ нашитъ мѣста и черковитъ нмъ нищо не ще нмъ помогнатъ. Ни единъ отъ тѣхъ не ще остане между насъ, ако не са поведе подъ реюветъ на мѣстото и на черковата му. Тогава ний ще са отървемъ не само отъ непріателитъ на нашата народностъ, нъ и отъ непріателитъ на мѣстнитъ матеріаленъ напредѣкъ. Като хора непронизовиделны, гръцътъ сж изва за онѣзи мѣста, дѣто сж са вмѣщали, както сж изва и Евреитъ, защото и единтъ и другитъ живѣять съ дѣжа, кривда и чуждъ потъ. Въ такъвъ случай никои не може да ни осѣди въ фанатизмъ, безуміе и противорѣчіе. Напротивъ сѣкый ще похвали у насъ такъвази рѣшимостъ за законно и мирно тържество надъ закѣты врагове на народа ни. Додѣто не прибѣгнемъ на това срѣдство, нашитъ непріатели не ще са смирятъ, нито дождѣтъ въ себе си. Само това средство, и никое друго, ще ги накара да разбержатъ, че е опасно нѣщо да си играятъ съ пра-

вата, съ языка и съ сѣбата на единъ народъ. Само то ще имъ покаже голѣмата слабостъ и оная крайна нужда да почтатъ народитѣ, които имъ даватъ хлѣбъ. Само то ще имъ покаже, че българскыи народъ държи бѣдѣщето си въ ръцѣтъ, и че грѣцкѣ имать бѣдѣще само чрѣзъ другыи народы, защото българскыи народъ може да храни и себе си и други, а грѣцкыи чакъ работа и храна отъ другыи и ако не въ България, а то въ Влашко, въ Руссия или другагѣ трѣба да търси помяткѣ. Само чрѣзъ него, чрѣзъ това средство, ще са смири дѣволската гордия на грѣцкѣ софисти-паразиты и само то ще ги накара да са огледатъ въ положеніето си и познать себе си и значеніето си. Ако употребимъ туй срѣдство, и по скоро, даже незабавно, ний ще спечелимъ; ако са поизваме и прибѣгваме къмъ други средства, ний сме или загубени или работитѣ ни оставятъ назадь цѣлы вѣкове. Трѣба да са сѣгнемъ, че правителството не може да погуби грѣцкѣ зарадъ насъ и да го отгървемъ отъ оплакванята си срѣщу тѣхъ. Смирението на грѣцкѣ не е въ ръцѣтъ на правителството, а въ нашѣтъ. За насъ си и за нишето добро трѣба да работимъ ний сами, а не да чакаме другыи да извършятъ полезното за насъ. Другыи може и да пропустнатъ това нѣщо, нѣ намъ не е простено да бѣлемъ равнодушныи къмъ ползата си и къмъ доброто си. Отъ насъ са иска дѣятелность, нѣ не отъ оная дѣятелность, която извиква кавгы, смущения и беспорядъци, а дѣятелность мъдра, дѣятелность да запазимъ себе си и бѣдѣщето си въ прѣдѣлитѣ на законныи, позволитѣ и разумныи средства. Едно отъ тѣзи средства като е прѣкъсаніето на сношеніята ни съ грѣцкѣ ний трѣба да употребимъ това средство въ сѣката му широчина. Грѣцкѣ ни отлѣчихъ черковно и неправедно; ний да ги отлѣчимъ граждански и праведно, на нѣка глѣдаме тогава съ кого е Богъ. — Т. Икономовъ.

ИЗУЧВАНІЕТО НА ИСТОРИЯТА *.)

(Отъ В. Нейчовъ.)

Таквазъ голѣма е важността на исторіята изучваніето на която богато е съ добры сетинны за онаи кон са занимаватъ съ него.

Тука отъ само-себе са налага на ума туй грустно размышленіе че ний, като сме новаци въ областта на науката и слѣдователно като не ни е било дадено по рано да очѣнимъ благодарнята които снабдѣва на народитѣ могѣществото на просвѣтений разумъ, ний не могли сме да имаме и ревность за историческото изучваніе което, въ разстояние на по малко отъ единъ вѣкъ, причини въ двѣтъ полушарія толкова и толкова промѣненія еднакво ползователны за общий напредѣкъ и за цивилизацията. Съвершенно отсутствіе у насъ на исторически познанія и за насъ самитѣ, и за другыи, лишн ни повече отъ една полза по това само че ни попрѣчи да я осъществимъ; загуба която ще ни е може бы, ако не невъзможно, а то поне твърдѣ мъчно да поправимъ, като земемъ прѣдъ видъ сичкыи незгоды които, ведно съ малка добринка, ще ни донесе построеніето на желѣзнитѣ пѣтища. Тѣй както едно

младо растеніе мѣтѣ и умира когато е удушено отъ други растенія по силны отъ него, тѣй ний, притиснати и отсамъ и оттамъ отъ единъ свѣтъ на който тройныи тѣ преимущества, умственныи, нравственныи и вещественныи, имамъ у насъ другъ еиъ освѣтъ величината на бѣдѣститѣ и на немоцитѣ ни, ний ще са намѣримъ въ премѣжіе да не оставимъ на дѣцата си ниго сиромашкото наслѣдіе на туглитѣ и на царвуетѣ, самото нѣщо което сме наслѣдили отъ добрыи ни праотцы съ едно и мѣ неизвѣстно и съ численность безъ значеніе. Нѣ види са че горчивыи уроцы на опита и мрачната перспектива на будущето не послужиха да ни вразумятъ и просвѣтагъ върху нуждыи ни, понеже и днесъ още нѣма—не думамъ за възрастнитѣ, това было бы роскошь—и днесъ още нѣма историческо ученіе поне въ училищата ни, тогава като трѣбаше оно да влиза по голѣма часть въ образованіето на новото българско поколение за да постави туй послѣдното тѣй що да стане едно, нѣ само едно семейство отъ членове имущи свѣсть за себе си, знаещи дордѣ са простиратъ тѣхнитѣ собственыи права и отгѣдъ почувватъ правата на другыи, така що като правятъ да са почитатъ първыи, да почитатъ и тѣ сами вторыи, не отъ страхъ и съ принужденіе, а по длѣжность и по свое собствено побужденіе. Ако бацитѣ ни въ туй отношеніе до нейдѣ заслужатъ снисхожденіе поради мрактѣ който покрываше общото отечество, насъ потомството ще да ни осѣди съ сичката строгость която са пада на виновното ни небрѣженіе и на отлѣчната ни немарливость. И така ний трѣба, безъ да губимъ врѣме, да възведемъ исторіята въ отечественното образование на онзи стѣпень дѣто я поставя всеобщото съгласіе на компетентныи хора. Съ туй обаче не искамъ да рѣкъ че българчетата трѣба да изучаватъ исторіята въ сичката и общирность — туй было бы нѣщо невъзможно поради недостатѣка у насъ въ матеріалныи, интелектуалныи, и въ спитателныи средства—нѣ тѣмъ е потрѣбно да научаватъ отъ нея точно това кое бы могло послужити да образува вкуса имъ за по нататѣшното ученіе на тоя важенъ клонъ отъ науката, и съ което ополчени да поерѣщатъ безъ мъжа нѣкои въпросы които непрѣменно ще имъ са прѣдложатъ като щомъ стѣжатъ въ арената на общественный животъ. — (Слѣдва.)

НАТЪНЫ ВНЕЧАТЛЕНІЯ.

Впечатленіята, които изнесохъ отъ Шуменъ не сѣ до толкова благоприятны. Само съ единъ погледъ чловѣкъ ще разбере че Шуменцы сѣ останали много на дѣло въ общественныи си работы. Тука сичко са върши по старитѣ обычаи, сичко отива тѣй както е было и прѣимъ петнадесѣтъ години. Че трѣба да се отелѣва по нѣщо на врѣмето, това Шуменцы нѣтъ сѣ си помислили. Нѣ ако врѣмето не е докарало полѣзны измѣненія въ общитѣ работы, които не е останало безъ дѣятелно врѣме у насъ въ Шуменцы, защото ний глѣдаме че въ този градъ има дѣлѣ читалища. Като не имамъ постоянныи стремленія къмъ една цѣль у тѣзи заклѣненія, и като не чува отъ повечето имъ членове друго освѣтъ хвалбы за сподукате на врѣмнина театралныи прѣдставленія и приготвенія за нѣкъ, чловѣкъ ще си помисли че цѣльта на читалището е забвѣніето на хората съ театра. Азъ распахъхъ тѣрдѣ много за дѣятелността и мѣсята на читалищата, нѣ нищо положително неможахъ да узная. Само това видѣхъ че тука са събиратъ нѣколко

отъ гражданитѣ въ нѣдѣля слѣдъ служба и нѣкой имъ прочита по нѣщо отъ вѣстникыи. По нѣтътъкъ нищо. Да простратъ своитѣ дѣйствиа по нѣдалеч, да сѣ потекатъ и чакъи други по общи цѣли и да сѣ погрѣятъ волюго годѣ за училищата въ града и по селата; сичко това е вѣтъ отъ програмата на читалищата. Нѣ нека че осъждаме шумненскыи читалища въ нѣдѣятелность; тѣй работатъ за забавленіе, ако не за друго.

Отъ читалищата като прѣвзимемъ на общитѣ работы, ний и тамъ намираме неурѣдность и недостатѣкъ. Гражданитѣ сѣ показватъ равнодушныи къмъ общитѣ си работы, казватъ защото чакатъ отъ владѣката сичко да нарѣди. Тѣй не знаятъ че прѣназначеніето на владѣката сѣ урѣжданіето на общитѣ работы бы имало за сѣдѣствие добрый усилѣтъ на общественното заведеіе само тогава когато самитѣ граждани искатъ да отиватъ добръ, и когато сами умѣятъ да ги нарѣдятъ. Какво ще имъ направи владѣката, ако у самитѣ граждани нѣма добра воля и умѣаніе? Владѣката сѣ има своитѣ особенныи грижи и длѣжности, и е принуденъ да глѣда повече своитѣ духовныи длѣжности, нежели училищата. Училищата сѣ дѣло на общината, и при владѣката управленіето и устройството имъ ще бѣде възложено на гражданитѣ. Ако самитѣ граждани нещатъ или немогатъ да направятъ нѣщо по тая часть, тогава и при владѣката ще сѣ чакъ твърдѣ малко отъ таквыи граждани. Не трѣба да прѣувѣличаваме надѣждитѣ си на владѣцитѣ и да мислимъ че сичко ще трѣгне добръ, когато тѣй долѣтъ по между насъ. Ако не сме способныи сами и не сѣ старайныи да станемъ таквыи, владѣцитѣ нищо не ще ни ползватъ, койкого добрыи и да сѣ. Ако по случай нѣкой владѣка излезе лошъ, тогава пакъ отъ него ли ще чакаме оправия? Въ таквыи случаи ний ще бѣжимъ достойныи за сѣвка похвала, че сме сѣ похвалили на таквъ чловѣкъ, и че между насъ не е имало хора да направятъ нужното и длѣжното за наръжданіето на общитѣ работы. Увереніята на Шумненцы сѣ само голы думы и нищо повече. Добрыи, ревностныи и дѣятелныи хора ниго не оставятъ урѣжданіето на общитѣ си работы други му. Тѣ сами дѣйствуватъ за да можатъ да накаратъ и другыи да правятъ сѣщото. Желѣтъ рѣдѣ и сѣ оставятъ на другыи само о нѣзи който сѣ или глупавыи, или недоброжелатели къмъ града и отечеството си.

Нищо толкова не мабуудва въ този градъ колкото чорбаджийството отъ една страна и младежкѣ отъ друга. Чорбаджитѣ, оставени на сами-себе си, варятъ съ желѣзень прѣтъ общитѣ работы. Тѣ сѣ общината, тѣ сѣ населеніето, тѣ сѣ явный гласъ, тѣ сѣ сичко. Младежкѣ отъ своя страна само сѣ плачатъ отъ своеволіята на чорбаджитѣ, нѣ нито желѣтъ да имъ противостоятъ, нито пакъ сѣ въ състояніе да го направятъ.

Отъ Шуменъ азъ сѣ ухитихъ по шосето за къмъ Котель. Отъ Шуменъ до Джумая този път е не само добръ и лава голѣмы улѣсенія за пътуваніе и прѣвозваніе, нѣ още той е и здраво устройство. Шѣмъ обаче замислихъ Джумая, сѣкашъ че пътя не е сѣшилъ, който води отъ Шуменъ. Неурѣденыи, неурѣденыи, непосланѣ, необкопанѣ, сичкыи мостове развалены; това е пътя отъ Джумая до Котель. Кой е кривъ за това и на кого да припишемъ вината? Населеніето не е виновато, защото отъ една страна, селанитѣ рѣко имать нужда да вървятъ по шосето, понеже селата сѣ на страна; слѣдователно тѣ малкоги е грижа ако пътя е разваленъ и мостовѣтъ упали. Като пѣтищата сѣ станали съ ангари, селанитѣ сѣ быи принудены да работатъ съ по малко вниманіе и съ по малко присѣрѣе; тѣй сѣ глѣдали само едно—да сѣ отгърватъ отъ прѣтисненіята на индѣжерѣтъ въ вѣзетѣ. Кѣкыто сѣ мотивыи таквыи ще бѣде и дѣлото. Когато тѣзи пѣтища са прѣважъ, селанитѣ бѣхъ принудены да оставятъ вѣ жатва и сѣяба, и тичахъ на работа само за да не бы друго по голѣмо зло да имъ долѣтъ на главыи. Тѣ глѣдаха да искаратъ работата на дѣвъ, на три, защото неможахъ да сторѣтъ друго. Сега, когато пътя сѣ намира въ такава печално положеніе, кой трѣба да сѣ гриже за нѣгоовото подправѣне? Азъ казахъ по горѣ че населеніето на околността не върши по шосето освѣтъ въ извъпрѣдныи случаи; освѣтъ това хората не желѣтъ да си оставятъ още веднѣжъ работата, за да подправѣтъ пътя. Грижата за това остава врѣхъ мѣстното началство, което са плаща

*) Вижъ «Турція» брой 43.

така изобилно от населението; то трябва само да подправи шосето без да искава хората на ангария, нѣ още да надзирава постаяно тѣзи пѣтища, за да не ся развалятъ.

До колкото ся научихъ, училищата въ Джумая не ся твърдѣ за похвала; нѣ понежъ: заминавахъ, азъ неможахъ да узнаа подробно причините на тѣхното растройство.

Въ Османъ-Пазаръ, първоначалното обучение отива доста добръ. Не бы было злѣ общо ако Османъ-пазарци бѣха поддържали още единъ учителъ съ по високи качества за тѣзи служба.

Благодарение на неуморнитъ старания на единъ отъ учителитъ, котленикъ училища за сега ся намиратъ въ по добро състояние отъ колкото други пѣтъ. Както и другадѣ, читалището тука епи, и споредъ увѣренята на мнозинъ, то не ся посещавало никакъ отъ жителитъ. Котленикъ сѣ хора до нѣидъ си развити, нѣ суевѣрни. Приучени на старото тѣ глѣдатъ ако не съ криво око, то поне съ голямо хладнокровие, кѣтъ сичко, което е ново. Този е главния недостатъкъ на котленцы, и той е причината дѣто тѣ не ся стараатъ за урежданieto на училищата си. Въ сравнение съ околнитъ села, селото Котель има възможность да употреби доста големи суми за училищата си ежегодно. За зла честь у котленцы не ся забвѣжда горѣщо желаніе да ся воспользуватъ отъ тѣзи срѣдства както трѣба и да направятъ за отечественитъ си училища това което правятъ други по малки и по слаби общины. По първитъ селане, или както ги наричатъ чорбаджитъ, злоупотребили черковнитъ и общинскитъ пари, и сега никой не изважда да даде за общитъ заведения ни пара. Споредъ увѣренята на мнозинъ, черковнитъ свѣтки не ся пригизданы отъ много години; и това е едно зашто младитъ нѣматъ никаква тежестъ въ общитъ работи и неможатъ да принудятъ старитъ, и друго зашто старитъ не имъ изнася да ся прѣгледатъ стары свѣтки.

Прѣди годна и повече врѣме Жеравна стоеше доста добръ въ училищно отношение. Днѣсь тя измѣнила положението си, и на мѣсто напредъ, ударила назадъ. Жеравненцы желаятъ просвѣщеніе, нѣ види ся не знаятъ какъ да го достигнатъ, зашто ги виждамы че неможатъ да си наредятъ общината и училищата. Жеравненцы ся занимаватъ повече съ личны расправи и честолубіе до толкови, што не имъ остава врѣме да погледнатъ и на училищата си. Тѣ викатъ постоянно срѣщу учителитъ си че тѣзи последнитъ не изпълнявали своитъ длѣжности както трѣба, нѣ никогато не ся обръщатъ кѣтъ училището да видятъ що ся върше тамъ и отъ какво има нужда то.

Че за да бѣде добро училището има нужда още отъ единъ учителъ, това жеравненцы нѣматъ съвѣст на ума си. Тѣ искатъ работа да ся върши съ малцина учители, а не си помислюватъ че голяма работа съ малко хора излиза савата. Да искамы напредъкъ а пѣтъ да не плащаме за учители, това е сжщото като да искамы да са обогатимъ безъ издѣвание за материалъ и работа. Злото скоро и лесно ся изцѣрва, ако жеравненцы хванатъ още единъ учителъ; инакъ работата на училищата имъ сѣвѣго че куца. Колкото за читалището, жеравненцы почнали да забравятъ, че такова нѣщо съществувало въ селото имъ. Двѣ са прочее онзи ожидания които ся полагаха на читалището при отваряніето му?

ИЗВОДЫ ОТЪ ДСПИСКЪТЪ НА «ТУРЦИЯ»

СВИЦОВЪ, 3 Февруарій. Съ жалостъ прочетохмы последнитъ извѣстія за хода на нашитъ черковны работи, съ жалостъ казвамы, пролетохмы извѣстіята за интригитъ на грѣцката патриаршія, съ които тя сполучва найподръ да ся ласкае поне, че ще може още единъ пѣтъ да тури рѣка на нашето народно достояніе — черковата ни — съ промѣненіето на фирмана.

Нашата община, ижаръ че е отпразвила съ врѣме до ексарха два протеста срѣщу неправеднитъ искания на патриарха: първий отъ 15 декемврія срѣщу промѣненіето на грѣцката на нашето духовенство, а вторий отъ 12 януарія, срѣщу желаніето на патриарха да ся промѣни фирмана, на които и до сега нѣма отговоръ; нѣ днѣсь, като видѣ, че въпроса за промѣненіето на фирмана става по важнѣ и че правителството иска отъ Н. Блаженство отговоръ врѣхъ този въпросъ, народа държа тука едно общо събрание. Угѣшителъ бѣше

уй събрание! тука са разгледали каквы злины могатъ да произгизватъ за народа ни отъ промѣненіето на фирмана, промѣняване извыкно отъ злотворствата на патриаршіята, на която единичното желаніе е да сполучи по нѣкакъвъ начинъ да ны наложи незаконната и омразната тѣзи схизма и, основаючи ся на нея, да може да вытѣне по между ны подъ видъ на пастыри за останалитъ, споредъ нея, « православны » чада сѣмѣтъ онзи развратници, на които душевинитъ сѣ още прѣсны въ памятата на народа и които, на мѣсто « евангелскитъ добрини: миръ, любовь и сгласіе, знаятъ само да разсѣиватъ въ стадото христово раздоръ, омразъ и несгласіе ».

Сичкитъ членове на събранието останахъ поразени като отъ грѣмъ, като чухъ, че мръщынъ Фенеръ, увлеченъ отъ своята корысть, одростява са да поиска дору и униженіето на царскы фирманъ. Какво безуміе! Обвиненъ като похититель на чуждо нѣщо и осѣденъ да повърне неправедно присвоено, Фенеръ днѣсь сѣмѣ да повдига гласъ си противъ волята на господаря си! До кога правителството ще търпи, што туй фенерско събрание да наскрѣва чувствата на вѣрны и прѣданныи на прѣстола българскы народъ!

Сичкого събрание рѣши найподръ да ся направи или писмено или телеграфическо едно прошение до садрамина въ което да му ся искаже прѣданныостъ на народа кѣтъ царскы прѣстолъ и кѣтъ ексархіята и да ся помоли да ся не докѣчатъ религиознитъ чувства на народа съ промѣненіето на фирмана, которого народа почита за свѣтъ.

Слѣдъ туй ся отвори дума, че ексархіята, освѣтъ моралнитъ помощи на народа, имъ нужна и отъ материалъ помощь, зашто е още бѣдна, и че трѣба сега да ѝ ся помогне. Кѣтъ туй ся и дѣкани събранието още повече отъ члена на «Турция» върху нуждитъ на ексархіята. Сичкы видѣхъ, че, ако искамы да сѣмъ хора, трѣба съ сичкитъ си сили да помагамъ на ексархіята, която е единичната наша прѣдставителька прѣдъ правителството и прѣдъ другитъ народы. Отвори са единъ листъ за воинъ помощь. Тутакитъ отъ сичкы страни захванаха да ся стичатъ членовѣ на събранието да принесятъ помощта си. Въ половинъ часъ врѣме ся събрахъ 42 лиры, и има надѣжда чистото имъ да са удвои, а дай Боже да ся и устрои съ помощта на другитъ граждани, които не можахъ да присѣтвуватъ на събраніето.

Рядо-тно бѣше да глѣда челоу кѣ какъ и найбѣный бѣрзаше да ся приближи до массата за да принесе своята лепта на народный олтѣр! — Свищовъ! Напредъ и бѣли увѣренъ, че ще имашъ подражатели на твоя примѣръ и равнители за общото наше добро. Напредъ, братія! Сякога да бѣдемъ сгласны и готовы да подпомагамъ народнитъ си работи съ общы сили и тогѣзъ нѣй ще можемъ праведно да ся назовемъ челоуцы. Тогѣзъ ще можемъ да покажемъ на Фенеръ, че ся мина вече врѣмето, когато той подкопаваше сѣко наше народно дѣло!

СЪКАКВЫ НѢЩА И НОВИНЫ.

— Завчера, Великий визиръ направи посѣщеніе на рускы посланникъ генералъ Игнатіева.

— Завчера вѣстникъ «Право» са срѣхъ за единъ мѣсецъ по причина на единъ лошъ членъ който този листъ обнародвалъ въ 44 и 45 брой.

— Завчера, ерѣбскы агентинъ Г-нъ Кристианъ посѣлѣ дѣда Ексарха. Отъ това посѣщеніе са распрѣсна слухъ че руската черкова, румунската и ерѣбската щѣли да припознаятъ българската ексархія. До колко този слухъ е точенъ незнаймы; знаемъ само това че ако бы да са осмѣстѣ, това че спомогне много за спазваніето на царскы фирманъ.

— Днѣсь, комисіята, която е натоварена да изработи единъ новъ законъ върху шѣтата, държа четвъртото си засѣданіе въ министерството на вѣншитъ работи, подъ прѣдсѣдѣтелството на Садулахъ бей, драгоманинъ на царскы дванъ.

Въ послѣдній голѣмъ листъ на «Турция» Г-нъ Вѣлко Нейчовъ бѣде прѣмѣтъ на едно колкото жестоко толковѣ и неправедно нападеніе. Нѣй считамъ за наша длѣжность да го земѣтъ назадъ, до толковѣ повече че то бѣше намъ съобщено. Нѣй жалимъ за тѣзи лоша и неводна случка. Г-нъ Вѣлко Нейчовъ е единъ момѣкъ съ серіозны по-

знанія и съ патриотически чувства; и нѣй смы имали случай да оцѣнимъ по отблизъ тѣзи неговы познанія и чувства когато бѣше сътрудникъ на вѣстника ни. Въ това врѣме той направилъ съперото си добры услуги както на насъ тѣй и на народа. Писмото на Г-на Вѣлко Нейчова кѣтъ Ексарха показвалъ добръ че добрый му бѣша не с харѣтъ безплодно пары за да го въспита и изучи. Това писмо са припорѣчва на българската публика и по чистотата на языка, и по бистротъ та на мыслитъ, и по краткостъта на изразженіята. Нѣй искамы извиненіе отъ Г-на Вѣлко Нейчо а и особенно отъ добритъ му родители за печалта който имъ е причинило рѣченното нападеніе. Нѣй неможемъ по-добръ да почтемъ личността и таланта на този добръ момѣкъ освѣнъ като отварямы и за напредъ стѣпѣветъ на листа са на нѣговото уповаженіе и благодарноумно перо.

— Прочитахъ въ Левантъ Таймъ: «Едно писмо отъ Руссе ни извѣстява че комисіята прѣсѣдува още нѣколко дѣрху прочутитъ безрѣдци, които станѣхъ напоследно въ този градъ. Почти сичкитъ първенцы българи и глѣцы минахъ прѣвъ истинѣкъ. Освѣнъ това двама българи, вѣсаря на черковата и едно друго българче са затворихъ подъ набѣждение че удрили камбаната, распрѣстнали страха и събрали народа.

— Споредъ изясненіята дадени отъ гюмруцитъ, цѣната на огненитъ машини донесены въ Египетъ отъ Англія прѣвъ януарій са вѣскѣва на 20,756 лиры.

— Инженеритъ, които са натоварихъ отъ правителството да изучатъ мѣстата между Софія и Пловдивъ и отъ дѣто ще минае клонъ на жѣлзныи румѣйскы пѣтъ който са прави и който ще са свържи съ маджарскы жѣлзненъ пѣтъ, пристигнали въ Кюстендилъ и захванали работитъ си.

— Александъръ ефенди Каратеодори, мюстеширинъ въ министерството на вѣншитъ работи, прѣвъ перѣйскыи Шахъ знаковоу на Дева и на Сѣмѣнето отъ първыи класъ.

— Извѣстяватъ пристиганіето въ Парижъ на Вилиямъ Астора. Този челоуѣкъ е единъ отъ найбогатитъ на свѣта. Той имѣлъ прѣходъ на день до единъ милионъ франгы. Вѣроятно е че той неможе да ги похарчи.

— Завчера садрамина ходи въ министерството на правосѣдлѣ и направи посѣщеніе на Сафетъ гаша. Сетѣй той отиди въ министерството на вѣншитъ работи и направи визита на Халилъ Шерифъ паша.

— Бывшій управитель на Албанія пристигна въ града ни миналата седмица и завчера ходи при садрамина съ кого то имѣлъ единъ дѣлѣгъ разговоръ.

— Споредъ «Едрене» шарката който върлува между населеніето бѣла сега въ пѣтъ на изчезаніе. Нѣ тѣзи болѣсть штрѣкада въ другы окрѣжия на видѣта. Валіята испратилъ докторы съ прѣдпазительны лѣкове който че са раздавалъ даромъ на хората.

— Пишатъ ни отъ Руссе: Свищовската власть бѣше испроводила по нѣвикый вапоръ въ Руссе до 200,000 и нѣколко гроша, които бѣхъ събрани отъ приходитъ на свищовското окрѣжіе. Въ тѣзи пары сѣ намизалъ и единъ грузъ въ злато отъ 64,000 и нѣколко гроша, на которого печата бѣлъ разваленъ; повече, рѣченный грузъ нѣмалъ сжщата тежинуна съ който бѣлъ придаденъ. Понеже тозъ грузъ даде мѣсто на законны подозрѣнія, власть ся сгласи съ австрійскы консулъ за да отвори казаный грузъ, нѣщо, което са направи въ присѣтствіе на единъ правителственъ чиновникъ и на единъ другъ чиновникъ отъ консулатото. Тѣй на вѣрхъ въ него едно парче отъ голѣе обвито въ книги отъ тѣзъ сѣща агенція. Компанията на вапоритъ като е длѣжна да плати рѣченната сума, тя прави сега потребнитъ издирѣванія за да отерѣе вичоватѣя.

Научавамы ся че миналий последникъ еллинскыи посланникъ подписалъ на Портата закона който ся изработи прѣди нѣколко врѣме и който отѣтѣжува на чужденитъ въ турско правото да прѣгѣжжѣтъ неподвижны имоты.

— Тѣзи вѣчеръ единъ голѣмъ балъ ще ся даде въ ереското театро, подъ покровителството на Мухамъдъ бей Дузуглу, въ полза на ерменското братство «Вартухіанъ». Нѣма съмнѣніе че по първитъ наши българы ще почетатъ този балъ съ присѣтствіето си. Цѣната на входа е една лира.

ИЗВОДИ ОТЪ ДСПИСКЫТЪ НА „ТУРЦИЯ“

ЖЕЛЪЗНИКЪТЪ, 5 Февруаріи. Не бѣше за много врѣме общата радостъ, която почувствуваха нашитѣ съотечественици, като посрѣщахъ въ града на европейскитѣ ни въспитаници и особено докторитѣ ни. Обща радостъ завладѣ сърцето на сичкитѣ ни съграждани, като въ лицата на тѣзи ни млади съотечественици и дѣтели младежъ, нѣй са сподобихме съ достойни лѣкаре способни да помогнатъ на съотечественицитѣ си много си попришемо си, и са освобождаваме отъ жестоки рѣци на шарлатанитѣ, съ които избобистоваше града ни, и които толкова врѣме върлувахъ въ широто ни отечество и бързо бърже прадахъ толкова неспящи хорци на наши сѣти. Нѣ, види се, ориенината съ черни черти да е рисуваха напоследно врѣме сѣдбата на града ни и нашата радостъ както казахмы подхвърляе пакъ на прѣжното си нещастіе.

По причини намъ неизвестни за толко врѣме Г-нъ Д-ръ В. Н. Готшиковъ напусти града ни и мина за въ Пазарджикъ. Слѣдъ него, когато нашитѣ съграждани не бѣхъ за освободили още отъ сѣрьбѣтъ, които имъ произведе отдалеченіето на този дѣтеленъ младежъ, които тѣ още тогава извихъ прѣвъ печата, насъ ни сподѣла и друго нещастіе. И Г-нъ Д-ръ Н. Н. Плавинскій пакъ общъ въспитаникъ, на когото способноститѣ оцѣняватъ добръ съгражданикъ ни, който въ малко врѣме показа неуморима дѣятелностъ въ лѣкарското си поприше и показаше патриотическа усърдностъ къмъ направила на града ни, и той по неизвестни пакъ намъ причини напусти отечеството си и мина за Сливенъ; това е жалко нѣщо за града ни, който очакваше голѣми помощи отъ такъва младежъ. Оставаме тогизъ само съ Г-на Т. И. Стояновича, въспитаникъ у Монпель, на когото възбуждамы сѣщитѣ надѣжди и ни стана жалко, че остава самъ, и че са отварятъ пакъ вратата на шарлатанитѣ. Дѣ ни остана прочее ползата отъ тѣзи наши въспитаници, които чакане толкова врѣме? Дѣ ни е ползата отъ толкозито пожертвования, прѣхочени подиръ въспитаніе то на тѣзи наши младежи, когато други са наслаждаватъ съ тихитѣ трудове?

Наскѣрбени, като немощаха за много да са радватъ на въспитаницитѣ си, които съ са образували съ обща издѣлка, нашитѣ съграждани са принудиха да са прѣдаватъ неволно въ рѣцитѣ на шарлатанитѣ. Тѣжко за града ни! Тѣжко и пагубно, че при свои съотечественици доктори да останемъ прѣдадени въ рѣци на иноводни шарлатански рѣци? Сърцето на сѣкъ родолюбивъ и чувствителенъ нашъ съотечественикъ са вѣска, като поглѣдне всякога това! Еще по тѣжко и по жалко стана на нашитѣ съграждани, когато видѣсто да видятъ Г-на Стояновича да сѣдѣтъ вѣщо, за да са завършатъ нашитѣ въспитаници чедници, защото и самъ милостия му зине, че не му е възможно да бѣде самичкъ, той направи въ зимта за свой благопріятенъ случай, и противъ добритѣ надѣжди, които хранеше града ни за него, подава братска рѣка за стѣдучици, понеже стана и градскы докторъ съ чорбаджійско съдѣствіе, на единъ шарлатанитѣ, съ черни краски характеризирани прѣвъ съотечественицитѣ ни и познати за шарлатанствата въ града ни ч прѣвъ публиката даже. Жалко нѣщо! Нѣй неослабихамъ таковы нѣщо отъ Г-на Стояновича! Нѣй не са надѣвахме да са погнѣжи той до толкова и да поспѣе къмъ таковы подло нѣщо, което, по право Бога да си кажемъ, не го припорчува добръ прѣвъ съотечественицитѣ му и не му прави честь.

Напрѣзно отидохъ общитѣ ни парици, прахосани подиръ въспитаницитѣ ни доктори. Нѣ като тѣй отхвърлени сега и немощиство прѣдадени на шарлатански рѣци, кѣ като оставами само съ одного Г-на Стояновича, нѣй смѣемъ да попитаме сега нашитѣ отдалечени въспитаници доктори, да ни извѣстятъ по какви причини тѣ оставятъ отечеството си? Защо са яли общитѣ ни пари само за толкози врѣме? Да ли за това за да идатъ да са изучатъ, и подиръ другата да са служатъ и други да имъ са рабають, а не собственото имъ отечество? Или родолюбіето имъ е толкози слабо, щото и едни малки прѣпѣстия сѣ могли да го подухатъ? Какво и да е нѣй ги молимъ да са изяснятъ чрѣзъ печата и ни изложатъ причинитѣ, които съ ги накарали да са отстранятъ отъ града си, та ако могатъ са вагна, да си са завършатъ пакъ и вѣрно да послужатъ на съгражданицитѣ си. Нѣй като познаваме добръ тѣзи наши съотечественици, мислимъ, че нещата да сѣ слаби и маловажни причинитѣ на отстраненіето имъ.

разговоръ съ сѣдразаминъ. По вѣсно, нѣкои отъ началницитѣ на министерствата между които са намиратъ и министъра на финанцитѣ лѣржали едно събрание въ сѣдѣрето. Нѣй мислимъ да знаемъ че тѣ събрание имало за пѣлъ да разгѣда единъ новъ проектъ, прѣдставенъ отъ единъ инглизинъ, върху земята отъ 25 или 30 милиона лѣри и върху направила на желѣзнитѣ пѣтища въ турско. Споредъ този проектъ, царската хазна щѣла да плаща по малка лѣхва за паритѣ които ще заеме; нѣ отъ друга страна километрическата цѣна на желѣзнитѣ пѣтища да са вѣскача тѣвръ много.

— Споредъ едно окръжно писмо на сѣдразаминъ, испрѣтено до валитѣ на царчината, протеститѣ и прошеніята за сѣквестирание сѣ прѣдставили до сега въ областитѣ на мѣстната властъ, които ги отправля на търговскитѣ сѣдѣщици. Този начинъ на постиганіе ималъ за сѣдѣствие да забавя бързото рѣшеніе което трѣбува да са дава на работитѣ отъ този видъ. 8-и членъ отъ прибавката на търговскитѣ законикитѣ установява ясно че протеститѣ трѣбува да са прѣдставяватъ право на търговскитѣ сѣдѣщици. Колкото до протеститѣ за сѣквестирание, очевидно е че тѣ трѣбува, по самото си естество, да сѣ оздравени сѣрѣшъ сѣка забавя и че нужно става тѣй да ги испроважатъ право до търговскитѣ сѣдѣщици. Тѣзи расположенія като са прѣвѣхъ по рѣшеніе на дѣржавнитѣ свѣтъ и като са туржихъ веки е дѣйствию у Цариградъ, валитѣ са призоваватъ да приспособатъ сѣщо тѣй сичко което са отнася до протеститѣ и протеститѣ за сѣквестирание, въ търговскы работи, въ сичкитѣ прострѣства на властитѣ, турени подъ управленіето имъ.

— «Туркы» извѣстѣва че Султанъ подарилъ на френското правителство развалинитѣ на оубошката черква въ Палестина. Това зданіе има една голѣма археологическа цѣна.

— Бѣлишъ сѣдразаминъ Михаилъ наша посѣтитѣ тѣзи дни гражданската болница при Гени-Баха. Той обиколилъ сичкитѣ зали и са доближилъ до въздвигнитѣ на боинитѣ за да са извѣсти за състояніето на здравіето имъ.

— Министъръ петкъ прѣвъ пощита, единъ пѣрѣзъ набухна на Галазъ въ отъ фабрика при Кемеръ-Алпъ; благоизаре на помощта на жителитѣ отъ рѣчената махала, огняа можа да са погаси въ началото; три стаи само отъ горнитѣ катѣ изгорѣли.

— Завчера полицията отворила трупа на едно българче въ полѣтитѣ на Топъ-Кия; трупа нѣмаше разни на много мѣста. Полицията търси убійцата.

— Мехмедъ нашъ, началникъ на овицѣрското тѣло отъ втората ордѣ, написалъ едно изложеніе върху важността, въ бойно врѣме, на желѣзната линия която ще са направи между Едрене и Шумѣръ. Това изложеніе са удобріло вече отъ министерството на общитѣ сгради и щѣло скоро да са подложатъ на разгѣжданіето на министерскитѣ свѣтъ.

— Завчера, полицията бастисала една магазинъ въ Бейоглу дѣто намѣрѣла тютюнъ отъ контрабандѣ. Ступанина сѣ затворилъ и стоката са сѣквестирала.

— Вицѣтскы вѣстникъ на Ангора обнародва слѣдующето:

На 1/13 Януаріи тѣя година, единъ отъ татаретѣ на турската поща по имѣ Вилиди Ибрахимъ ата пристигна въ този градъ и, споредъ както му е реда, прѣстави са сѣщитъ денъ прѣвъ управителя на телеграфъ и на пощата, Зухди бей, за да му прѣдаде чантата съ писмата и груповѣтъ за Ангора. Управителя въ него часъ не бѣше самъ; той имаше при себе си подзащитателя на телеграфъ и на пощата ангорскы. Като аидѣха татарина, тѣя двама службѣе на които умѣтъ бѣше помраченъ отъ паритѣ на алкоза, посрѣдничѣа сѣ единъ купъ погрѣжъ горька пошадѣя кой то бѣ тѣй уморенъ щото едва стояше на краката си. Татарина понеже невѣзвѣрѣшица на своитѣ управители, тѣй промѣнахъ тоя и го погнахъ да сѣдне да піе пасло съ тѣхъ. Нѣ понеже той не пріе прѣдложеніето имъ, тѣ удвоиха погрѣжѣнитѣ си въздъ него; дорѣтъ той настояваше да прѣвручи депешитѣ си за да си иде, двама тѣяче грабнѣха чантата и като я распраха хвърлиха и нея и сичко що бѣше въ нея въздъ бѣднитѣ пошадѣя.

Татарина отрѣча тѣя си часъ да са жалова на меджлиса който му и даде една назаба за да му е свидѣтелство прѣвъ централното управленіе на телеграфитѣ и на пощитѣ въ Цариградъ че той не е отговоренъ за нищо въ тѣя случай.

Нѣй не щемъ кажемъ нищо отъ нашъ страна върху тѣй виновно дѣланіе, като са недаме че ще можемъ скоро да извѣстимъ на публиката заслуженото наказаніе което непременно ще прѣтърпятъ отъ министерството на телеграфитѣ и на пощитѣ тѣзи служители които съ своето безред-

но поведеніе често смѣляватъ у хората почета и доврѣіето къмъ тѣя важнъ клонъ отъ дѣржавната служба.

— Споредъ «Басиретъ» австрійскій императоръ не бѣлъ призовавъ още Султана за изложеніето.

— Работитѣ на подземная желѣзненъ пѣтъ, който са прави въ Галазъ, са намислатъ сѣ единъ неприятенъ начинъ въ кладенци, които са намислатъ въ околноститѣ на англійското консулато. Прѣвъ нѣколко дни една служина отъ една каща близо до англійската поща поиска да вади вода. Когато извадила кофата до половината на кладенци, тѣ са втрѣшила като чула да я пѣтъ нѣкой отъ долу подъ земята; въ страха си, тѣ отпуснала вѣжето и сѣ затекла при господарката си като я утѣрвала че кладенца на кащата бѣлъ една дупка на ада и че имало вѣтрѣ тѣлѣжѣтъ. Изпирѣнія са направили и сѣ отворило че причината на сичкото зло не бѣла друга освѣтъ единъ копачъ, който работѣтъ въ подземный пѣтъ.

— Прочитамъ въ Туркы: Казватъ че едно високо духовно руско лице ще доде скоро въ Цариградъ натоварено да изучи на мѣстото гръко-българската распра.

ИЗЛОЖЕНІЕ

На ученіето на православнитѣ църкви съ

Показанія на различіята които сѣ сѣрѣжатъ въ ученіето на другитѣ христіанскы църкви.

Прѣводъ отъ французскы.

Тѣя книжка е едно отъ прѣвѣсходнитѣ произведѣния на ученото перо на познатитѣ французитѣ Вл. Гетѣ, единъ отъ най добритѣ и най плодотворитѣ по историческитѣ църковны прѣдмѣты снискатели въ Франца, и който прѣвъ 40 години като са отказъ отъ римско-католического духовенство, вѣдѣе съ силны научны убѣждения въ пѣдрата на православнитѣ църкви, чистото ученіе на когото зацѣпѣла и днесъ еще съ сполука верѣтъ многомѣлѣжливѣтъ Парижъ.

По негово пріятелско внушеніе и подъ неговитѣ просвѣщенъ надзоръ нѣй бѣхмы президи горнитѣ книжки на грѣцкитѣ языкѣ еще прѣвъ лѣто 1867, когато и излѣзе тѣ въ Парижъ за прѣвъ пѣтъ на французскитѣ языкѣ, отъ който и преведе незабавно на сичкитѣ почти европейскы язици, еще же и на арабскы. Въ сѣщото врѣме нѣй бѣхмы почели да я превеждамы и на матернитѣ си българскитѣ языкѣ, и щастлива са считамы днесъ за глѣто обстоятелствата ни позволяватъ да я дадемъ на печатъ. Речената книга е отъ часото на оныя които неможъ нуждъ отъ голѣми препорѣжѣ. Тѣ е книжка която всѣкы свещеникъ трѣба да носи като свѣтче въ пѣзвѣтъ си, а всѣкы православенъ христіаникъ, който иска да знае що е неговото собствено вѣроисповѣданіе и какви сѣ, отъ другъ странъ вѣровѣніята на другитѣ христіанскы общества, трѣба да я има като единъ вѣрѣнъ и добросѣвѣстенъ съчинникъ. Безпристрастіето и христіанската свѣсть сѣ свѣтитѣ черти които отличава тѣя списаніе; христіанската любовъ и христіанската искренностъ сѣ лѣвѣтъ бистри чѣства които и подбулихъ прѣди 5 годинѣ отъ Гетѣ да го съчини и излѣде. Нѣй прѣстѣтѣувахмы на извѣрѣнитѣ му сполука посрѣтъ просвѣщеното европейско общество, и отъ близу видѣхмы сѣ какви похвални и насърчителны сѣрѣдания сѣ удостои почетенитѣ му съчинитѣ.

Ето това съчиненіе подносимы нѣй днесъ на българското общество. Мислимъ че трудитѣ ни, въ който ны изсѣржи и Н. Блаженство ексархъ сѣ другитѣ наши свѣты старци, не ще да е безполезенъ, като излѣза особенно на свѣтъ въ едно врѣме въ което прѣдѣбывшитѣ духовны владѣтели на отечеството ни, сѣ са наели да оспораватъ тѣй несправедно най чиститѣ ни вѣроисповѣданъ убѣждения, и когато българскитѣ народъ и словѣтъ вече и двѣтъ показѣа и показѣа че тѣхото си развитіе, народното си единство, и здравото ѣмство за бѣдѣшето, той не може да трѣси освѣтъ въ православіето, добръ разбранно и добръ истѣкувано. Съ тѣзи цѣль са и рѣшихмы да дадемъ на печатъ тѣя драгоцѣно списаніе, цѣвѣтъ на което оирѣдѣлихмы 15 гроша чисти пари.

Спомоществованіята ставатъ при:

- 1) Кост. Муратовъ въ Балъ-Канѣтъ ханъ.
- 2) Ив. Найденовъ, Агопанъ-ханъ.
- 3) Стеф. Илиѣ, Зюмболъ ханъ.

Цариградъ 19 февруаріи 1873.

Марко Д. Балабановъ.

СЪКАКВЫ НѢЩА И НОВИНЫ.

— Зверѣ бѣй, первый камерхѣръ на Султана ходилъ завчера на Портата и ималъ единъ дѣлѣтъ